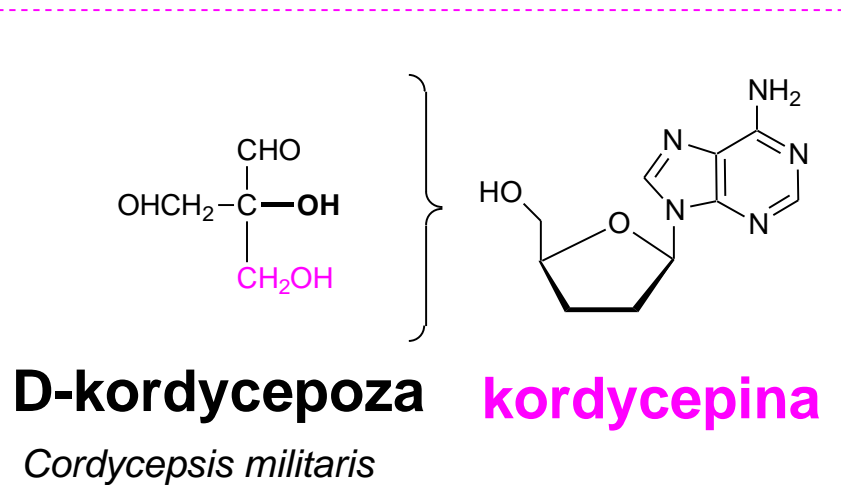
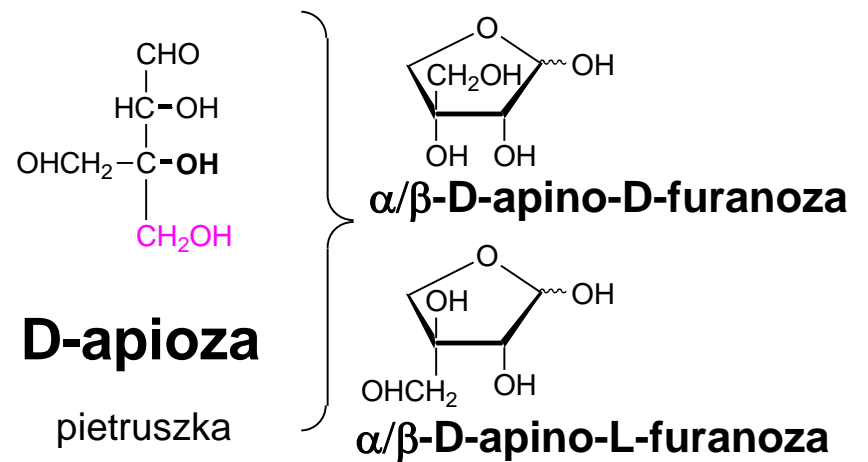
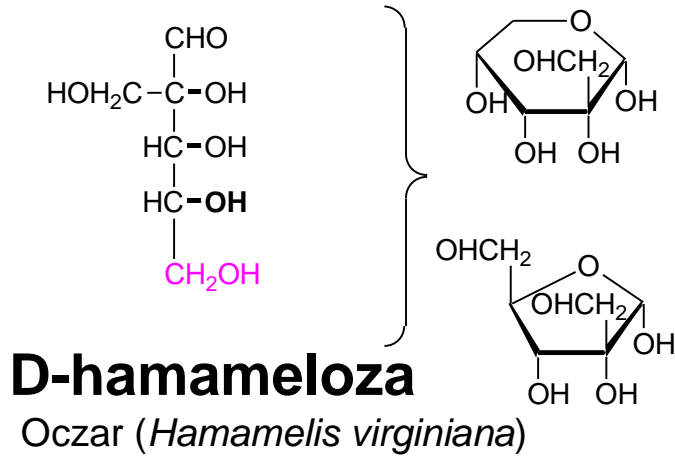
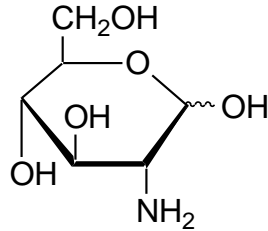
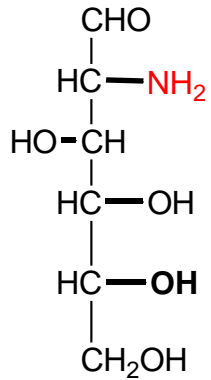

Monoacharydy rozgałęzione

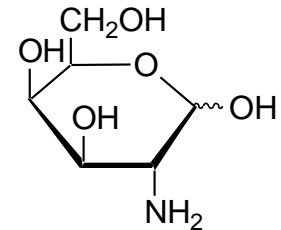
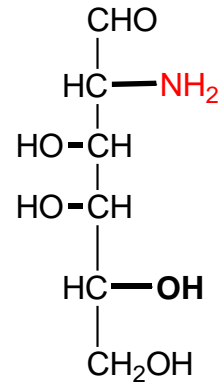
Amino - Monoacharydy (aminocukry)

glukozamina

2-amino-2-deoksy-D-glukoza

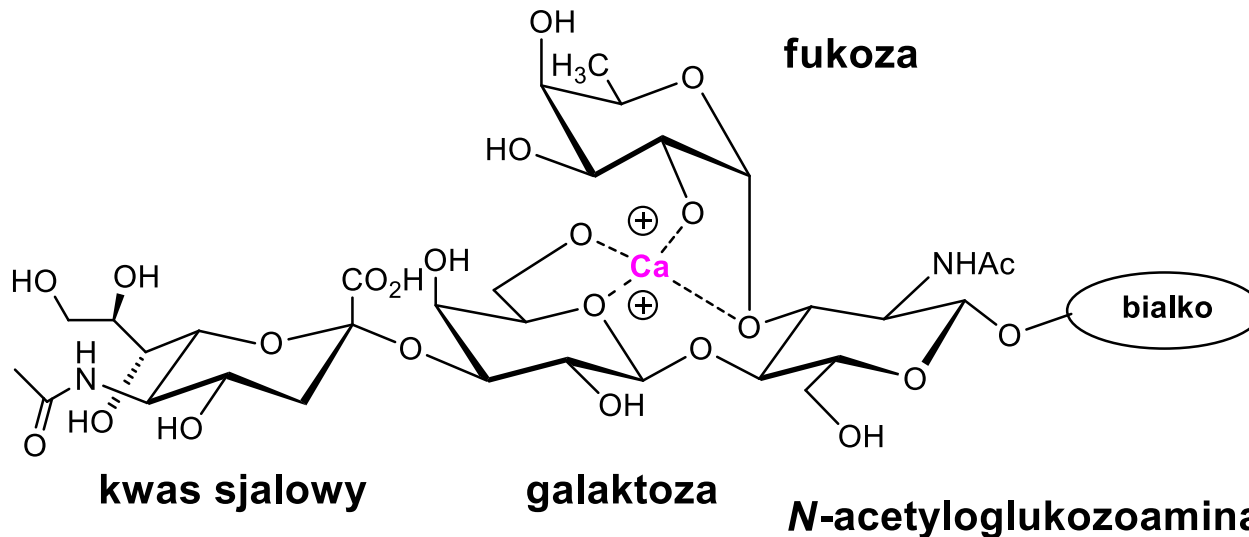
chitozamina

2-amino-2-deoksy-D-galaktoza

Aminocukry – źródło wielofunkcyjności

- najpopularniejsze: *N*-acetyloglukozaamina oraz *N*-acetylogalaktoza
- Tworzą wiązania z białkami (Asp, Ser, Tre) = **glikoproteiny**; 10% w bł. komórkowej
- **Struktura sialo-Lewisa(X)** – determinator antygenowy

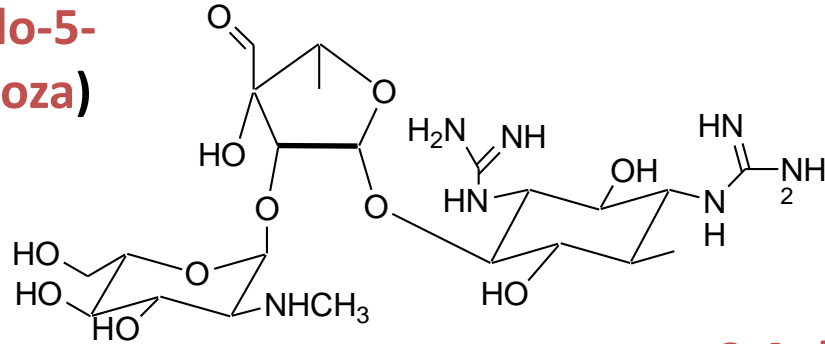
Kompleks bierze udział w adhezji leukocytów do komórek = podniesienie odporności

Amino - Monosacharydy (aminocukry) – c.d

streptomycyna – pseudotricukier

antybiotyk wyizolowany w **1943 r.** ze szczepu *Streptomyces griseus*
1952 r. Nagroda Nobla - odkrywcy (Schatz, Bugie i Waksman)

streptoza (3-C-formylo-5- -deoksy-L-liksofuranoza)

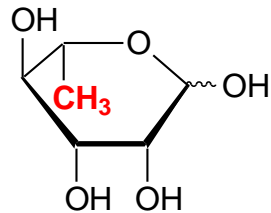
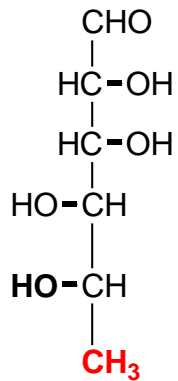

2,4-diguanidyno-mezo-inozyt

Streptomycyna

N-metylo-2-deoksy-2- -amino-L-glukopiranoza

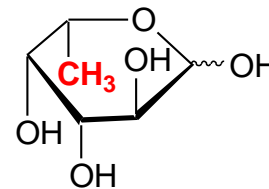
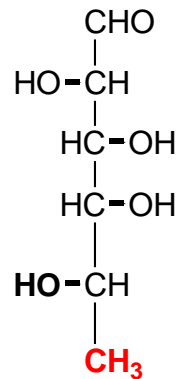
Deoksy - Monoacharydy

L-ramnoza

6-deoksy-L-mannoza

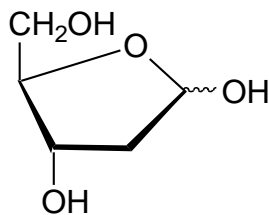
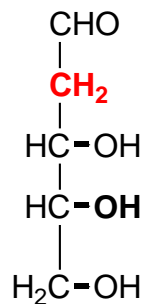
Szaklak pospolity

L-fukoza

6-deoksy-L-galaktoza

Algi

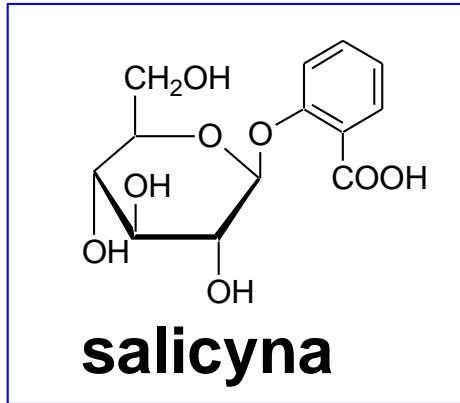

deoksyryboza

2-deoksy- α/β -D-rybofuranaza

DNA

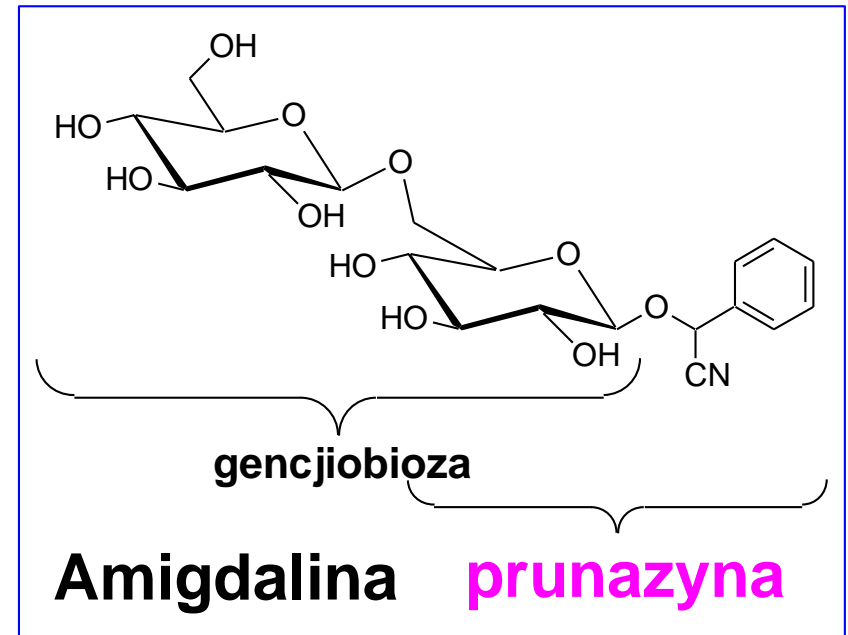
Glikozydy Monoacharydów

Salix alba
Salic purpurea

salicylo- β -D-glukuronopiranozyd

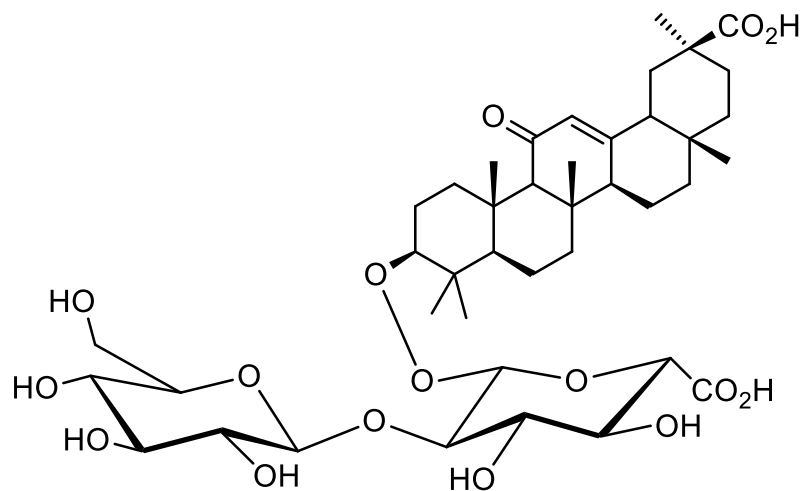
- r.1830r -pierwszy wyizolowany glikozyd (z migdałów; 45 mg/g)
- dawniej uważana za środek przeciwrakowy (obecnie suplement wit. B17)

<https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTTBNUpJjCr2CMAk50CThSVHxEnOAgw6AD8JsYUONJGQh-UVHI2>

<https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQafghzQ5d1v7G2RidrQqryp4K0trvgrxW0DAjDWnkkT5n5NLN>

Glikozydy Monoacharydów

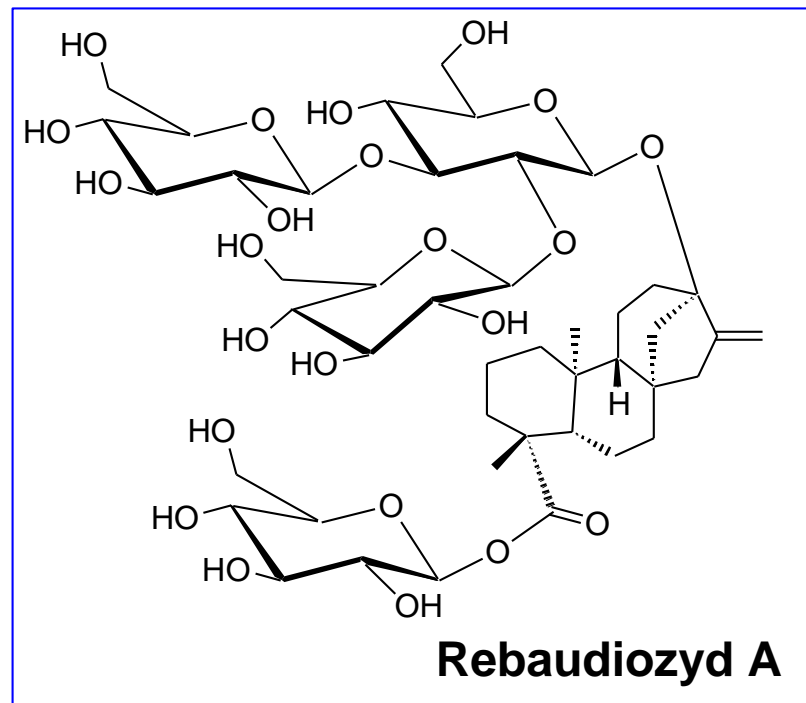
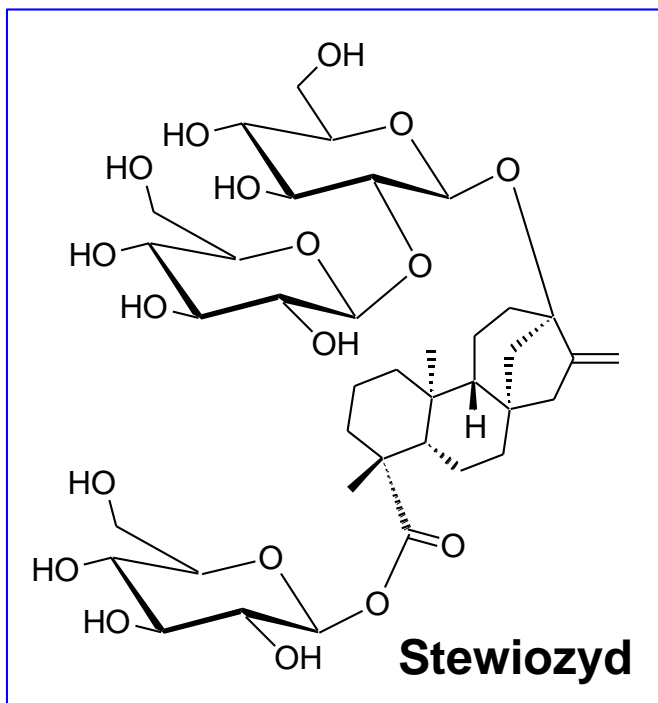
Glycyrrhizina

Glycyrrhiza L.

- Aglikon to kw. **glycyrhetonowy** – 5-cio cykliczny triterpen
- 50 razy słodsza od cukrozy
- Zastosowanie w farmacji (syropy) – działanie przeciwzapalne i wykrztuśne
- Działanie przeciwzapalne i immunoregulujące
- Dawka powyżej 100 mg **jest toksyczna!**

Glikozydy Monoacharydów – najłodsze glikozydy !

- Występuje w liściach stewii (*Stevia rebaudiana*); 10% w suchej masie
- 1kg po ekstrakcji daje 60 g słodzika (300 razy słodszy od cukrozy)
- Aglikon = poch. kaurenu (stewiol)- tetracykliczny diterpenoid
- 2011 EU dopuściła stewię jako dodatek do żywności (**E960**)
- „Interesujące” działanie biologiczne...

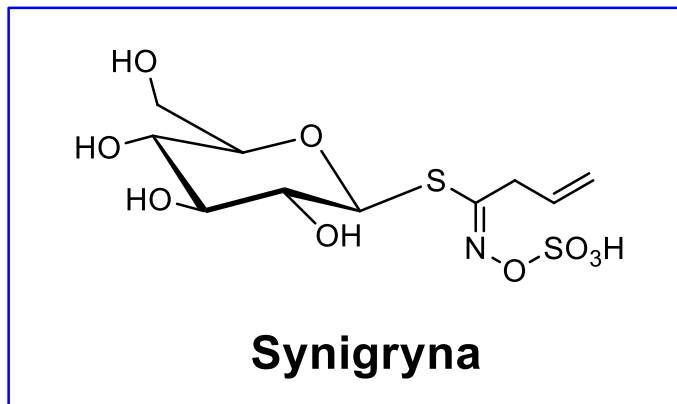
<https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQafghzQ5d1v7G2RidrQqryp4K0trvgrxW0DAjDWnkkT5n5NLN>

<https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQafghzQ5d1v7G2RidrQqryp4K0trvgrxW0DAjDWnkkT5n5NLN>

Glikozydy Monoacharydów - glikozydy goryczkowe

- Występują w gorczycy czarnej , w rzepaku (**szkodliwe!**)
- obecnie genetycznie zredukowano zawartość poniżej 1%

Glikozydy Monoacharydów – **Glikozydy nasercowe**

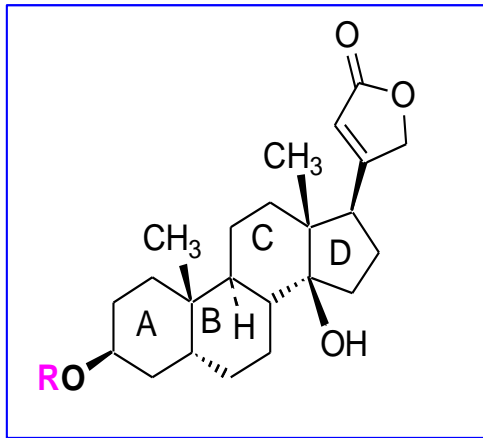
glikozydy nasercowe (pobudzają pracę serca - zwiększają siłę skurczu mięśnia sercowego, a jednocześnie obniżają częstość tego skurczu);

duże znaczenie farmakologiczne !

Podział glikozydów nasercowych:

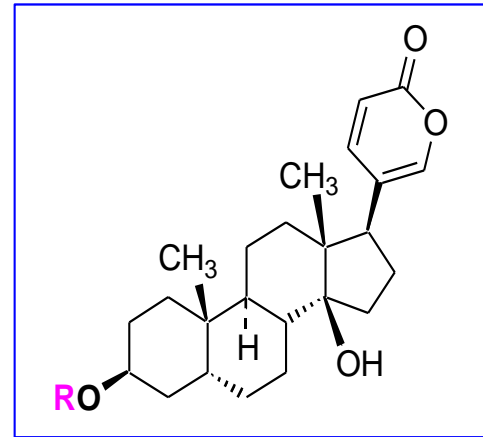
- **Kardenolidy** - zawierają pięcioczłonowy pierścień laktonowy (naparstnica, miłek wiosenny, konwalia wiosenna)
- **Bufadienolidowe** – zawierają sześcioczłonowy pierścień laktonowy (cebula morska, wydzielinach skórnych niektórych ropuch)

γ -lakton bytenolidowy

kardenolid

δ -lakton kumalinowy

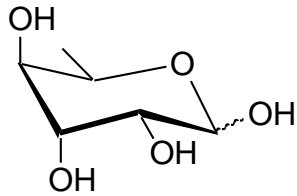
bufadienolid

aglikon
genina

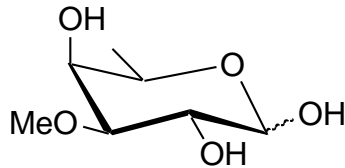
R - reszta cukrowa
A/B - polacz. *cis*
B/C - polacz. *trans*

Monosacharydy w Glikozydach nasercowych

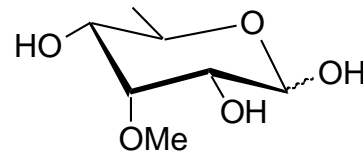
- Większość cukrów jest charakterystyczna tylko dla glikozydów nasercowych
- Szczególnie łatwo hydrolizują deoksycukry
  - problem przy wyodrębnianiu glikozydów
  - możliwość częściowej hydrolizy reszty cukrowej

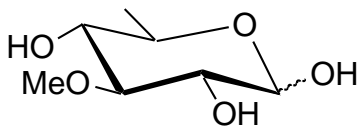
L-ramnoza

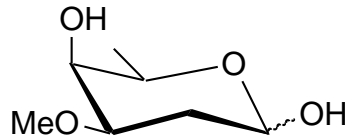
D-digitaloza

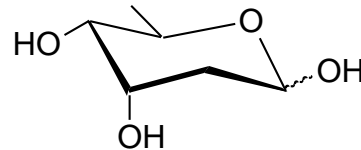
D-cymarozza

D-oleandroza

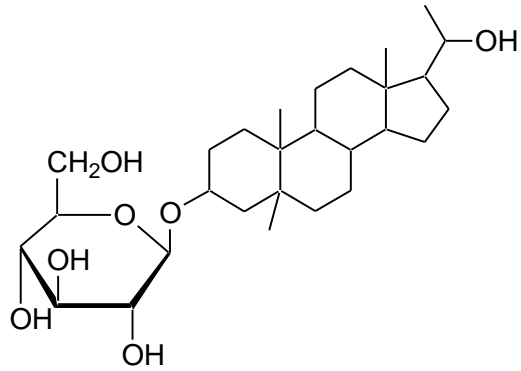

D-diginoza

D-digitoksoza

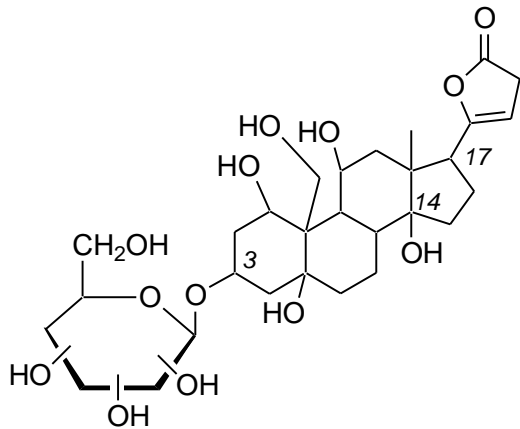
Glikozydy - przykłady

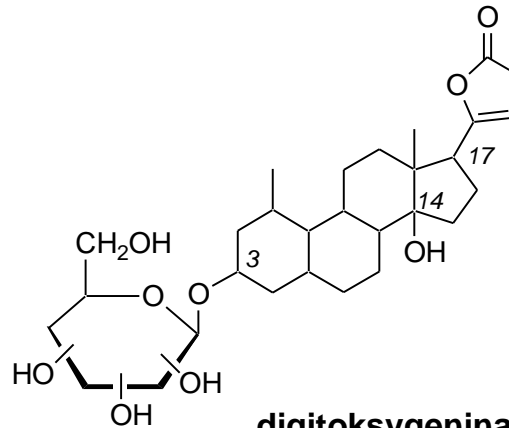
**glukuronid pregnandiolu
(pregnandiolo-β-D-glukuronopiranozyd)**

**naparstnica purpurowa
*Digitalis purpurea***

**strofantyna G
(ouabaina)**

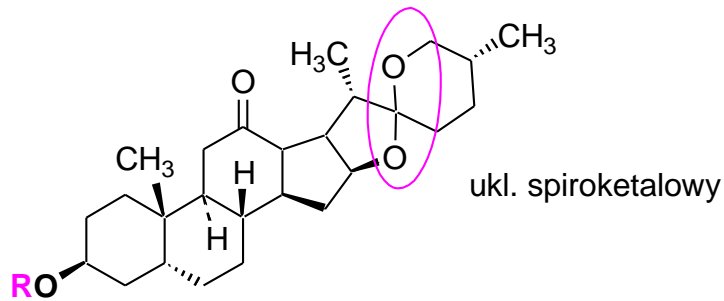

digitoksygenina

**glikozydy
kardiotoniczne**

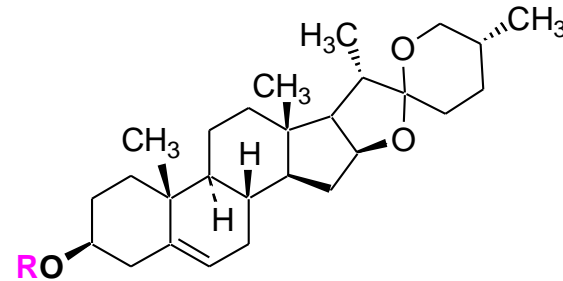
Glikozydy Monoacharydów – Saponiny

- Z wodą tworzą obfitą pianę – pochodzenie nazwy
- Nie wchłaniają się z przewodu pokarmowego, ale są bardzo toksyczne po podaniu dożylnym (powodują wytrącenie hemoglobiny= niszczą czerwone ciała krwi)
- Bardzo toksyczne dla ryb
- Niektóre znalazły zastosowanie do produkcji leków sterydowych :kortyzonu, progesteronu

heksogenina

z agawy *Agave sisalana*

diosgenina

z bulw *Dioscorea composita*